

Regeringens proposition

1991/92: 14

om godkännande av ändringar i samarbets-
överenskommelsen mellan Danmark, Finland,
Island, Norge och Sverige (Helsingforsavtalet)

Prop.
1991/92: 14

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 12 september 1991.

På regeringens vägnar

Odd Engström

Mats Hellström

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner en överenskommelse om ändring av 1962 års nordiska samarbetsöverenskommelse, det s.k. Helsingforsavtalet.

Ändringarna syftar till att effektivisera Nordiska rådets interna arbete genom ändringar av den interna organisationen och arbetsformerna.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 12 september 1991

Närvarande: statsrådet Engström, ordförande, och statsråden S. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Freivalds, Wallström, Löw, Persson, Molin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Hellström

Proposition om godkännande av ändringar i samarbetsöverenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (Helsingforsavtalet)

1 Inledning

Nordiska rådets presidium tillsatte den 12 december 1989 en egen kommitté (Nordiska rådets organisationskommitté) med uppgiften att se över och effektivisera rådets arbetsformer och organisation samt att pröva de organisatoriska konsekvenserna av behandlingen av internationella frågor i rådet. Organisationskommittén lämnade sitt betänkande (NU 1990:7) till presidiet den 29 oktober 1990. Organisationskommitténs betänkande innehöll bl.a. vissa förslag om ändringar av den nordiska samarbetsöverenskommelsen den 23 mars 1962 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige (det s.k. Helsingforsavtalet).

Vid ett gemensamt möte den 11 januari 1991 enades Nordiska ministerrådet och Nordiska rådets presidium om att ett ministerrådsförslag om de aktuella avtalsändringarna skulle föreläggas Nordiska rådets session i februari 1991. Avtalsändringarna syftar till att effektivisera Nordiska rådets interna arbete och är en förutsättning för att rådet skall kunna göra övriga önskvärda ändringar i sin arbetsordning.

Regeringen beslutade den 21 februari 1991 att Sverige skulle underteckna överenskommelsen om ändring av Helsingforsavtalet.

Till Nordiska rådets 39:e session i Köpenhamn i februari 1991 förelåg ett ministerrådsförslag i enlighet med överenskommelsen med Nordiska rådets presidium.

På grundval av ministerrådsförslaget och Nordiska rådets juridiska utskotts betänkande däröver antog sessionen en rekommendation (nr 19/1991). I rekommendationen hemställs att regeringarna i de nordiska länderna ändrar Helsingforsavtalets artiklar i överensstämmelse med juridiska utskottets betänkande.

Nordiska rådets presidium har därefter med anledning av önskemål från isländsk sida i skrivelse den 20 juni 1991 till Nordiska ministerrådet åter-

kommit med ett reviderat förslag till formulering av artikel 52 i Helsingforsavtalet angående presidiets sammansättning. Enligt presidiets skrivelse är denna ändring ett nödvändigt tillägg till Nordiska rådets rekommendation. Presidiet anmodar i skrivelsen Nordiska ministerrådet och regeringarna att så snart som möjligt genomföra de procedurer som krävs för att ändringen av Helsingforsavtalet skall träda i kraft.

Nordiska ministerrådet beslutade härafter i skriftlig procedur den 25 juli 1991 att anmoda regeringarna att ändra avtalet i enlighet med Nordiska rådets presidiums önskan. Som följd därav undertecknade de nordiska samlarbeitsministrarna vid ett möte i Tammerfors den 21 augusti 1991 en överenskommelse om ändring av Helsingforsavtalet. Överenskommelsen har upprättats på de fem nordiska språken, och texterna har samma giltighet. Den svenska texten till överenskommelsen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

2 Ändringarna i Helsingforsavtalet

Ändringen i *artikel 51* är ett tillägg i andra stycket av ordet minst i samband med antalet årliga ordinarie sessioner. Som avtalet nu är utformat kan det endast hållas ordinarie session en gång om året. Vid behov av ytterligare sessioner har det hittills kunnat äga rum i form av extra session eller delad session.

I *artikel 52* ändras antalet medlemmar i presidiet utöver en president från nio till högst tio medlemmar. Formuleringen om att det skall vara två medlemmar per land i presidiet, ändras till att det skall vara minst två medlemmar.

I andra stycket i *artikel 54* utgår den mening där presidiet anges som kompetent organ för tillsättande av utskottens sekreterare och övrig personal i presidiesekretariatet. Anledningen är att beslutsrätten i anställningsfrågor i framtiden inte skall regleras i det internationella avtalet, utan fastställas i Nordiska rådets arbetsordning.

I första stycket i *artikel 55* anges att även presidiet och rådets utskott skall få möjlighet att lägga fram förslag för rådet. Nu är det enbart regeringar, de självstyrande områdenas styrelser, ministerrådet och valda medlemmar, som kan göra det. Avsikten är att stärka presidiets och utskottens möjligheter att ta initiativ och därmed effektivisera arbetet i rådet. I andra stycket sätts presidiet in som ett organ för beredning av förslag på samma sätt som utskotten, innan slutbehandling i rådet. Även detta syftar till en effektivisering av arbetet.

Genom ändringarna i *artikel 56* blir det möjligt för presidiet att göra framställningar utan att särskilda skäl föreligger.

Med ändringen i *artikel 57* blir försöksordningen som inlets vid den 36:e sessionen, med skriftliga frågor mellan sessionerna, permanent. Ordningen har fungerat till både rådets och ministerrådets tillfredsställelse.

I *artikel 58* flyttas rätten att besluta om fördelningen på delegationerna av rådets egna budgetmedel, från plenarförsamlingen till presidiet.

Mitt förslag: Riksdagen bör godkänna överenskommelsen om ändring av samarbetsöverenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.

Skälen för mitt förslag: 1962 års nordiska samarbetsöverenskommelse har genom ändringar under åren fördjupat Nordiska rådets arbete. De förslag till ändringar som undertecknades av de nordiska samarbetsministrarna i Tammerfors den 21 augusti i år, syftar till att ytterligare effektivisera Nordiska rådets arbete. Förslagen har framlagts av en av Nordiska rådets presidium tillsatt organisationskommitté under år 1990 och varit föremål för ställningstagande från Nordiska rådets organ år 1991. Ändringarna av avtalet gäller närmast frågor som berör Nordiska rådets interna organisation och arbetsformer. Med stöd av ändringarna blir det möjligt att hålla mer än en ordinarie session per år. Till Nordiska rådets presidium hör enligt ändringen presidenten och högst tio andra medlemmar. Vidare utökas med stöd av nya bestämmelser presidiets och utskottens initiativrätt. Det blir också möjligt att ställa skriftliga frågor då plenarförsamlingen inte är samlad till session.

De föreslagna ändringarna är enligt min mening väl motiverade. De kommer att få betydelse när det gäller att effektivisera Nordiska rådets interna organisation och arbetsformer.

4 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen

att godkänna överenskommelsen den 21 augusti 1991 om ändring av samarbetsöverenskommelsen den 23 mars 1962 mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige.

5 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

»

ÖVERENSKOMMELSE

Prop. 1991/92: 14

Bilaga 1

om ändring av samarbetsöverenskommelsen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige

Danmarks, Finlands, Islands, Norges och Sveriges regeringar,
som genom överenskommelser den 13 februari 1971, den 11 mars 1974,
den 15 juni 1983 och den 6 maj 1985 ändrat samarbetsöverenskommelsen
den 23 mars 1962 mellan de nordiska länderna, och
som finner det ändamålsenligt att göra vissa ändringar av Nordiska rådets
organisation och arbetsformer,
har kommit överens om följande:

I

Artiklarna 51, 52, 54, 55, 56, 57 och 58 i samarbetsöverenskommelsen får
följande nya lydelse:

Artikel 51

”Plenarförsamlingen utgöres av alla medlemmar av rådet.

Plenarförsamlingen håller ordinarie session minst en gång om året. Extra
session hålles när presidiet så beslutar eller när minst två regeringar eller
minst tjugofem valda medlemmar begär det.

Rådets befogenheter utövas av plenarförsamlingen, om icke annat är sär-
skilt föreskrivet.

Plenarförsamlingens förhandlingar är offentliga, om plenarförsamlingen
icke beslutar annat.”

Artikel 52

”Plenarförsamlingen utser för ett år vid första årliga ordinarie session ett
presidium bestående av en president och högst tio andra medlemmar.

Delegationerna skall vara företrädare i presidiet med minst två medlem-
mar vardera. Såvitt möjligt bör olika politiska meningsinriktningar bli re-
presenterade i presidiet.

Medlem av presidiet skall vara vald medlem av rådet. Blir befattningen
som medlem av presidiet ledig mellan två ordinarie sessioner, skall för tiden
till dess nytt presidium utses ny medlem utses av den delegation som den
avgående medlemmen tillhört.

Presidiet handhar rådets löpande angelägenheter och företräder i övrigt
rådet i den utsträckning som framgår av denna överenskommelse och rådets
arbetsordning.”

Artikel 54

”Rådet bistås i sin verksamhet av ett presidiesekretariat som leds av en
presidiesekreterare utsedd av presidiet samt av ett kollegium (sekreterar-
kollegiet) bestående av presidiesekreteraren och generalsekreteraren hos
varje lands delegation.

Varje delegation anställer den sekretariatspersonal som skall bistå dele-
gationen.”

”Regeringarna, Färöarnas landsstyre, Grönlands landsstyre, Ålands landshovsstyrelse, ministerrådet, rådets presidium och utskotten samt medlem har rätt att väcka förslag i rådet.

Förslag skall beredas av ett utskott eller av presidiet innan det slutbehandlas inom rådet.”

Artikel 56

”Rekommendation antages av plenarförsamlingen på grundval av väckt förslag.

Annan framställning kan göras av presidiet på grundval av väckt förslag.

Yttrande avgives av plenarförsamlingen. När presidiet gör framställning avgives yttrandet av presidiet.

Presidiet skall till plenarförsamlingen anmäla de åtgärder det vidtagit med stöd av andra eller tredje stycket.”

Artikel 57

”Vald medlem får ställa fråga till regering eller till ministerrådet med anledning av berättelse eller meddelande som avgivits till rådet eller i övrigt i ämne som angår det nordiska samarbetet.”

Artikel 58

”Varje delegation svarar för utgifterna för sitt deltagande i rådet.

Presidiet fattar för varje budgetår beslut om hur de gemensamma utgifterna skall fördelas mellan delegationerna.”

II

Överenskommelsen träder i kraft trettio dagar efter den dag då samtliga parter har meddelat det finska utrikesministeriet att överenskommelsen godkänts.

Det finska utrikesministeriet meddelar de övriga parterna om mottagandet av dessa meddelanden och om tidpunkten för överenskommelsens ikraftträdande.

III

Originalexemplaret till denna överenskommelse deponeras hos det finska utrikesministeriet, som tillställer de övriga parterna bestyrkta kopior därav.

Till bekräftelse härav har de vederbörligen befullmäktigade ombuden undertecknat denna överenskommelse.

Som skedde i Tammerfors den 21 augusti 1991 i ett exemplar på danska, finska, isländska, norska och svenska språken, vilka samtliga texter äger lika giltighet.